

Тарас Шевченко «До Основ'яненка»

Паспорт твору Тараса Шевченка «До Основ'яненка»

Рік написання — 1839 р.

Рід літератури — лірика.

За жанром — вірш (послання).

Послання — поетичний твір у формі листа-звернення до певної особи (кількох осіб).

Вірш адресовано письменнику Григорію Квітці-Основ'яненку, з яким листувався Тарас Шевченко.

Кількість частин — 2 (у першій оповідач веде діалог із природою та сумує за козацькою минувиною, у другій ідеться про козацького ватажка Антона Головатого).

Передумови написання твору: 1839 р. у петербурзькому журналі «Отечественные записки» виходить російськомовний нарис Григорія Квітки-Основ'яненка «Головатый (Материал для истории Малороссии)». У ньому йдеться про кошового отамана Чорноморського козацького війська Антона Головатого. Через 12 років після ліквідації Запорозької Січі за дорученням царського уряду Антон Головатий та Сидір Білий сформували військо для морських боїв, зокрема російсько-турецької війни 1787–1791 рр. Антон Головатий — останній представник козацтва.

«Батько» у творі: кілька разів у вірші оповідач звертається до батька, ідеться про отамана Антона Головатого та батька української прози Григорія Квітку-Основ'яненка.

Художні засоби вірша:

порівняння: «Чайка скиглить літаючи, / Мов за дітьми плаче...»;

персоніфікація: «На тім степу скрізь могили / Стоять та сумують...»;

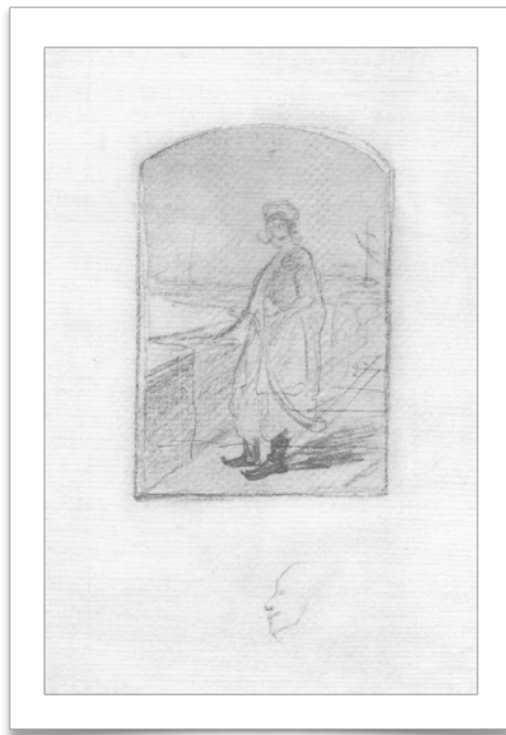
епітети: «синє море», «червоні жупани», «слава козацькая»;

риторичні запитання: «Чи так, батьку отамане? / Чи правду співаю? / Та що й казати?»;

риторичні оклики: «Вернітєся!», «Не вернутєся!».

Головна проблема сучасності, на думку автора, — з'ясувати «Чия правда, чия кривда / І чиї ми діти».

Малярська творчість Тараса Шевченка: у листі до товариша Якова Кухаренка Тарас Шевченко просив надіслати йому козацький одяг для того, щоби точно змалювати костюм Антона Головатого: «Я думаю його нарисувати, що він стоїть сум[ний] коло Зімнього дворца, позаду Нева, а за Невою крепость...»

Зображення скізу «Антон Головатий біля Неви». 1843. Автор: Тарас Шевченко - litopys.org.ua. Суспільне надбання (Public Domain). Електронний ресурс. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/shevchenko/shev7284.htm>

Рекомендовані джерела:

Борзенко О. І. Квітчин нарис «Головатий» і Шевченкове послання «До Основ'яненка»: два погляди на українську історію. Режим доступу:

<http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/8504/2/Borzenko%20O.%20I..pdf> .

Веретельник Р. Скільки батьків має українська література? Режим доступу: <http://slovopys.kubg.edu.ua/skilky-batkiv-maie-ukrainska-literatura/>.